

Wrocław, dnia 6 października 2023 r.

NK-KSE.431.1.28.2023.TW

Pan
Roman Szelemej
Prezydent Wałbrzycha

Wystąpienie pokontrolne

W dniach od 19 czerwca 2023 r. do 21 lipca 2023 r., na podstawie przepisu art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 190 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 224) oraz imiennego upoważnienia Wojewody Dolnośląskiego z dnia 15 czerwca 2023 r. nr 66 Tomasz Woch – starszy inspektor wojewódzki z Wydziału Prawnego, Nadzoru i Kontroli Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził w Urzędzie Miejskim w Wałbrzychu (adres siedziby Prezydenta Wałbrzycha: plac Magistracki 1, 58-300 Wałbrzych; adres siedziby komórki organizacyjnej Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu realizującej zadania objęte przedmiotem niniejszej kontroli: ul. Mikołaja Kopernika 2, 58-300 Wałbrzych) - zwanym dalej Urzędem, kontrolę problemową w trybie zwykłym w przedmiocie realizacji zadania z zakresu administracji rządowej polegającego na organizacji na terenie Wałbrzycha punktów udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz nieodpłatnej mediacji na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (tekst jedn. Dz. U. z 2021 . poz. 945), zwaną dalej ustawą.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 22 grudnia 2022 r. *Planem kontroli na I półrocze 2023 r.* (sygn. NK-KSE.430.7.2022.TW).

Przedmiotem kontroli jest organizacja systemu świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnych porad obywatelskich oraz nieodpłatnych mediacji na terenie Wałbrzycha, a także zgodność lokali, w których usytuowane są punkty nieodpłatnego poradnictwa, z przepisami prawa. Ponadto kontroli podlegała realizacja obowiązków informacyjnych oraz dokumentowanie udzielanych porad prawnych.

Okres objęty kontrolą obejmował czas od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia kontroli.

Kontrola została wpisana w książce kontroli prowadzonej w Urzędzie.

Funkcję Prezydenta Wałbrzycha w całym okresie objętym kontrolą pełni Pan Roman Szelemej¹.

¹ Patrz: część II rozdział 144 ust. 1 obwieszczenia Komisarza Wyborczego we Wrocławiu z dnia 24 października 2018 r. o wynikach wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast na obszarze województwa dolnośląskiego, dostępny pod adresem: <https://walbrzych.kbw.gov.pl/wybory-i-referenda/wybory-samorządowe-i-referenda-lokalne/wybory-samorządowe-w-2018ampnbspr/obwieszczenie-komisarza-wyborczego-we->

Zadania będące przedmiotem kontroli były w okresie nią objętym realizowane przez osobę² zatrudnioną na stanowisku podinspektora³.

Zadania będące przedmiotem niniejszej kontroli były, w okresie objętym niniejszą kontrolą, realizowane w ramach Biura Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu (do dnia 6 grudnia 2020 r.), a od dnia 7 grudnia 2020 r. są realizowane w ramach Biura Edukacji i Spraw Społecznych – Referat Kultury i Spraw Społecznych Urzędu⁴. Funkcję kierownika pierwszej z wymienionych powyżej komórek organizacyjnych pełniła Halina Sawicka, funkcję kierownika drugiej z ww. komórek organizacyjnych pełni Anna Elżbieta – Stec, natomiast funkcję kierownika ww. referatu pełni Gabriela Niewiadomska⁵.

[dowód: akta kontroli str.: 3-4, 9, 43-50, 379]

W dniu 30 sierpnia 2023 r. kierownikowi jednostki kontrolowanej doręczono projekt wystąpienia pokontrolnego sporządzony dnia 25 sierpnia 2023 r. Do ustaleń zawartych w niniejszym dokumencie nie złożył on w ustalonym terminie (tj. do 8 września 2023 r., mając na uwadze art. 40 ust. 2 ustawy o kontroli w administracji rządowej) zastrzeżeń.

Treść wystąpienia pokontrolnego, mając na uwadze powyższe oraz przepis art. 46 ust. 1 oraz ust. 3 pkt 1 i pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej, obejmuje treść projektu wystąpienia pokontrolnego z dnia 25 sierpnia 2023 r. oraz zalecenia dotyczące usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej, a także termin na poinformowanie o podjętych w związku z ww. zaleceniami działaniach lub o przyczynach ich niepodjęcia.

Wykonywanie zadania przez podmiot kontrolowany – tj. Prezydenta Wałbrzycha oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Przedmiotowej oceny dokonano w oparciu o następujące ustalenia w zakresie zagadnień objętych kontrolą.

I. Organizacja punktów nieodpłatnej pomocy prawnej.

a) Prowadzenie punktów udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnych porad obywatelskich przez powiat.

W toku kontroli ustalono, iż na terenie Wałbrzycha - zgodnie z przepisem art. 8 ust. 2 w zw. z art. 20 ust. 4 ustawy, do końca 2020 roku działało 5 punktów nieodpłatnego poradnictwa, a od roku 2021 działają cztery takie punkty⁶.

W wyniku kontroli stwierdzono, że Miasto Wałbrzych w okresie objętym niniejszą kontrolą zawierało porozumienia z organami właściwych samorządów zawodowych tj. Radą Okręgową Izby Radców Prawnych w Wałbrzychu (dalej jako: OIRP) oraz Okręgową Radą Adwokacką w Wałbrzychu (dalej jako: ORA). Porozumienia zostały zawarte w terminie wskazanym art. 10 ust. 2 ustawy. Zawierały także wszystkie elementy, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1-4 ustawy. Samorzady zawodowe przekazywały następnie stosowne wykazy radców prawnych i adwokatów (oraz ich zastępców) staroście.

wroclawiu-i-z-dnia-24-pazdziernika-2018-r-o-wynikach-wyborow-wojtow-burmistrzow-i-prezydentow-miast-na-obszarze-województwa-dolnoslaskiego.

² Zgodnie z informacjami zawartymi w kolumnie piątej załącznika nr 3 do pisma Prezydenta Wałbrzycha z dnia 14 czerwca 2023 r. (znak: BESS.5384.2023, dalej jako pismo z dnia 14 czerwca 2023 r.).

³ Zgodnie z informacjami zawartymi w części II.3. zakresu czynności podpisanego i przyjętego do wiadomości przez pracownika w dniu 22 sierpnia 2016 r.

⁴ Zgodnie z informacjami zawartymi w kolumnie trzeciej załącznika nr 3 do pisma z dnia 14 czerwca 2023 r.

⁵ Zgodnie z informacjami zawartymi w kolumnie czwartej załącznika nr 3 do pisma z dnia 14 czerwca 2023 r.

⁶ Patrz: załącznik nr 1 do pisma z dnia 14 czerwca 2023 r.

W wyniku kontroli stwierdzono, iż OIRP w roku 2020 i 2021 przekazała stosowne wykazy 2 dniach 9 grudnia 2020 r. i 29 listopada 2021 r., choć zgodnie z zawartymi porozumieniami miało to następować w terminie 14 dni od daty zawarcia ww. porozumień⁷. Niemniej jednak kontrolowana jednostka nie odpowiada za tego rodzaju uchybienia ze strony ww. samorządów zawodowych. Zasadnym jest jednak, aby kontrolowana jednostka pisemnie sygnalizowała władzom ww. samorządów tego rodzaju przypadki naruszania ww. porozumień.

[dowód: akta kontroli str.: 51 – 98, 384, 403]

Mając na uwadze liczbę wszystkich punktów przypadających na kontrolowaną jednostkę, w okresie objętym kontrolą, oraz przepis art. 11 ust. 1 ustawy, należy wskazać, że do prowadzenia adwokatów i radców prawnym przeznaczono 2 z nich, co odpowiada wytycznym zawartym w ww. przepisie. Zasady ich podziału pomiędzy adwokatów i radców prawnych, uwzględniające wytyczną zawartą w art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy, opisano w treści przedmiotowych porozumień. Wskazano w nich adresy lokali oraz dni i godziny dyżurów.

[dowód: akta kontroli str.: 83 - 98]

W wyniku kontroli stwierdzono, że w ramach punktów nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzonej przez kontrolowaną jednostkę zapewniono świadczenie usług poprzez zawarcie stosownych umów z radcami prawnymi i adwokatami - zgodnie z przepisem art. 6 ust. 1 ustawy. Zgodnie z ust. 2 ww. przepisu umowy te powinny regulować w szczególności m.in. sposób organizowania w punkcie spotkania z mediatorem, o którym mowa w art. 8 ust. 12 pkt 1 ustawy (art. 6 ust. 2 pkt 6a ustawy). W wyniku kontroli stwierdzono, że żadna z umów z adwokatami i z radcami prawnymi, podpisanymi w latach 2020-2021, nie zawierała zapisów dotyczących sposobu organizowania w punkcie spotkania z mediatorem. Zapisów takich nie zawierało również 7 z 11 umów zawartych w 2019 roku. Natomiast umowy z roku 2022 zawierały już stosowne zapisy. Z udzielonych w toku kontroli wyjaśnień⁸ wynika, iż zapisy dot. zasad organizowania spotkań z mediatorem znajdowały się jedynie w tych umowach z lat 2019 - 2021 jakie kontrolowana jednostka zawierała z osobami, które posiadały uprawnienia mediatora. Należy wskazać, iż art. 6 ust. 2 pkt 6a ustawy nakazuje, aby umowa zawarta z adwokatem lub radcą prawnym określała sposób organizowania w punkcie spotkania z mediatorem. Przepis ten nie zawiera w swojej treści jakichkolwiek wyjątków ani wyłączeń wskazujących, iż dotyczy wyłącznie umów zawieranych z osobami posiadającymi stosowne uprawnienia. To zaś oznacza, iż większość z umów zawartych w roku 2019 oraz umowy z lat 2020 – 2021 zawierały brak w zakresie informacji wymaganych art. 6 ust. 2 pkt 6a ustawy.

Powyższe nieprawidłowości wynikają z niewłaściwej interpretacji art. 6 ust. 2 pkt 6a ustawy i niepoprawnego sporządzenia umów. Odpowiadają za nie osoby opracowujące pod względem formalno-prawnym projekty tych umów oraz ich bezpośredni przełożeni sprawujący nadzór.

[dowód: akta kontroli str.: 99 – 122, 384, 403 – 404, 425]

b) Powierzenie prowadzenia punktów udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej organizacji pozarządowej.

W wyniku kontroli stwierdzono, iż liczba punktów świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, których prowadzenie powierzono organizacjom pozarządowym w poszczególnych latach z okresu objętego niniejszą kontrolą,

⁷ Porozumienia w latach 2019 – 2022 zawierano odpowiednio w dniach: 6 i 7 listopada 2019 r., 4 i 5 listopada 2020 r., 3 i 5 listopada 2021 r. oraz 14 listopada 2022 r. Tym samym stosowne listy winny być przekazane do dnia 20 i 21 listopada 2019 r., 18 i 19 listopada 2020 r., 17 i 19 listopada 2021 r. oraz do 29 listopada 2022 r.

⁸ Patrz: pkt 2.1 pisma Kierownika Biura Edukacji i Spraw Społecznych Urzędu z dnia 11 lipca 2023 r. (znak: BESS.5381.5.2023), dalej zwanego pismem z dnia 11 lipca 2023 r.

jest zgodna z dyspozycją art. 11 ust. 1 ustawy⁹. W całym okresie objętym kontrolą wybór podmiotów, którym powierzono prowadzenie ww. punktów był poprzedzony konkursem (art. 11 ust. 2 ww. ustawy), o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 571, zwana dalej u.d.p.p.w.). W przypadku wszystkich ww. konkursów organ powołał komisję konkursową – zgodnie z art. 15 ust. 2a i 2b ww. ustawy¹⁰. W wyniku kontroli stwierdzono, iż w pracach każdej z komisji konkursowych uczestniczyły osoby zgłoszone przez organizacje pozarządowe¹¹. W kwestii ogłoszeń o otwartym konkursie należy wskazać, iż poddane weryfikacji ogłoszenia zawierały elementy wskazane w art. 13 ust. 2 pkt 1 – pkt 7 u.d.p.p.w. [dowód: akta kontroli str.: 123 – 155, 300 - 303]

Niemniej jednak w toku kontroli stwierdzono następujące uchybienia i nieprawidłowości związane z otwartymi konkursami ofert z lat 2019 - 2022.

Jak wskazano powyżej w pracach każdej z komisji konkursowych z lat 2019 – 2022 uczestniczyli przedstawiciele organizacji pozarządowych. Jak wskazano w udzielonych wyjaśnieniach¹² osoby te wyłoniono na podstawie reprezentacji wałbrzyskich organizacji pozarządowych zgłoszonych do składu komisji konkursowych z uwzględnieniem tego czy organizacja, która wskazała osobę do udziału w pracach komisji nie bierze udziału w danych konkursie oraz dyspozycyjności samych osób zgłoszonych. Z uwagi na zmiany organizacyjne w Urzędzie nie można było udokumentować ani zweryfikować prawidłowości zasad, trybu ani kryteriów naboru ww. osób w latach 2019 – 2020. Od końca 2020 roku nabory na członków komisji konkursowych są ogłaszane na stronie: <http://rewitalizacja.walbrzych.pl/>.

Przyczyną powstania ww. nieprawidłowości była niewystarczająca znajomość przepisów u.d.p.p.w. przez osoby odpowiedzialne za zredagowanie każdego z ogłoszeń konkursowych oraz nie dość wnikliwą weryfikacją ich treści pod względem formalnym¹³. Niemniej jednak zaznaczenia wymaga, że powyższa kwestia ma jedynie charakter formalny i nie czyni ogłoszenia konkursowego nieprawidłowym w zakresie, który dawałby podstawę do podważenia prawidłowości jego rozstrzygnięcia. [dowód: akta kontroli str.: 384-386, 404 - 407]

Zgodnie z art. 13 ust. 2 pkt 7 u.d.p.p.w. w ogłoszeniu konkursowym należy zawrzeć informacje o zrealizowanych przez organ administracji publicznej w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim zadaniach publicznych tego samego rodzaju i związanych z nimi kosztami, ze szczególnym uwzględnieniem wysokości dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym i podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3 ww. ustawy. W wyniku kontroli stwierdzono, że ogłoszenia konkursowe z lat 2019 - 2021 określały wysokość dotacji jaką kontrolowana jednostka przekazała na realizację zadania objętego niniejszą kontrolą w roku publikacji ogłoszenia konkursowego i w roku poprzednim. Działanie to było nieprawidłowe w zakresie zamieszczenia w ogłoszeniu konkursowym wysokości dotacji jaką jednostka przekazała na realizację przedmiotowego zadania w roku publikacji ogłoszenia konkursowego. W dacie publikacji każdego z ww. ogłoszeń konkursowych w dalszym ciągu było realizowane zadanie, którego

⁹ Mając na uwadze dyspozycję art. 11 ust. 1 u.n.p.e.p. w roku 2020 były to trzy punkty, zaś od roku 2021 dwa punkty.

¹⁰ W 2019 roku komisję powołano 12 listopada (Zarządzenie nr 806/2019 Prezydenta Wałbrzycha), w 2020 roku komisję powołano 10 listopada (Zarządzenie nr 616/2020 Prezydenta Wałbrzycha), w 2021 roku komisję powołano 10 listopada (Zarządzenie nr 715/2021 Prezydenta Wałbrzycha) w 2022 roku zaś w dniu 24 listopada (Zarządzenie nr 736/2022 Prezydenta Wałbrzycha).

¹¹ Zgodnie z art. 15 ust. 2d pkt 1 u.d.p.p.w.

¹² Patrz: pkt 3.5., pkt 4.5., pkt. 5.4. i pkt 6.3. pisma z dnia 11 lipca 2023 r.

¹³ Zgodnie z pkt 3.1., pkt 4.1., pkt 5.1. i pkt 6.1. pisma z dnia 11 lipca 2023 r. ogłoszenia konkursowe z lat 2019 – 2022 zredagował pracownik Urzędu, jego poprawność następnie zweryfikował Kierownik Referatu Kultury i Spraw Społecznych Urzędu, następnie jego treść zaakceptował Kierownik Biura Edukacji i Spraw Społecznych Urzędu oraz Skarbnik Miasta Wałbrzycha, a na końcu podpisał go Prezydent Wałbrzycha.

wykonawcę wyłoniono w roku poprzednim¹⁴. Jak zaznaczono powyżej w art. 13 ust. 2 pkt 7 u.d.p.p.w. ustawodawca posłużył się, w odniesieniu do zadań tego samego rodzaju co wskazane w ogłoszeniu konkursowym, zwrotem *zrealizowanych*, co w ocenie organu kontroli oznacza zadanie, które zostało na dzień ogłoszenia danego konkursu już wykonane. W dacie publikacji ww. ogłoszeń z lat 2019 – 2022 zadania będące przedmiotem konkursów z lat 2018 – 2021 wciąż były realizowane¹⁵.

Zgodnie z art. 13 ust. 3 u.d.p.p.w. ogłoszenie konkursowe jest publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej organu administracji publicznej oraz jego siedzibie w miejscu przeznaczonym na umieszczanie ogłoszeń. W toku kontroli wyjaśniono¹⁶, iż miejsca publikacji poszczególnych ogłoszeń były zgodne z powyższym przepisem. Niemniej jednak kontrolowana jednostka nie przedstawiła jakichkolwiek dowodów na to, iż publikacja ww. ogłoszeń konkursowych była zgodna z art. 13 ust 3 pkt 2 u.d.p.p.w., a w zakresie ogłoszenia z 2019 roku również dowodów na publikację ogłoszenia w sposób wskazany w art. 13 ust. 3 pkt 3 u.d.p.p.w.

Mając na uwadze to, iż zgodnie z art. 13 ust. 1 u.d.p.p.w. termin składania ofert w otwartych konkursach ofert jest liczony od daty publikacji ostatniego z ogłoszeń, o których mowa w ust. 3 przedmiotowego przepisu, dokumentowanie powyższych okoliczności ma istotne znaczenie dla oceny prawidłowości przeprowadzenia otwartego konkursu ofert i dla oceny prawidłowości wyznaczenia terminu (w zakresie konkretnej daty dziennej). Ta nie jest bowiem możliwa w sytuacji gdy kontrolujący nie mogą zweryfikować czy okres, w którym można składać oferty był zgodny z przepisami u.d.p.p.w. (tj. nie mniej niż 21 dni) i jednocześnie nie przekraczał terminu określonego w ustawie (tj. 30 listopada).

Przyczyną powstania powyższych nieprawidłowości był brak należytego nadzoru nad osobą odpowiedzialną za redagowanie treści poszczególnych ogłoszeń konkursowych. [dowód: akta kontroli str.: 125, 133, 141, 149, 359 – 361, 384 – 386, 404 - 406]

W wyniku kontroli stwierdzono, iż w ogłoszeniach z roku 2019 i 2020 jako jeden z wymogów formalnych wskazano, iż koszty administracji i obsługi zadania nie mogą przekroczyć odpowiednio 5% i 10% wydatkowanej dotacji. W udzielonych wyjaśnieniach¹⁷ wskazano, iż powyższy sposób redagowania ogłoszeń konkursowych wynikał z przyjętych w Urzędzie zasad i był motywowany tym aby jak najwięcej środków publicznych było zaangażowanych w realizację zadania, które ma służyć bezpośrednio mieszkańcom Wałbrzycha¹⁸. Pozyskane wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie. Zgodnie bowiem z art. 20 ust. 1 ustawy dotacja, którą na realizację zadania otrzymują powiaty i miasta na prawach powiatu, jest w przypadku organizacji pozarządowej w 91% (kwota obliczona proporcjonalnie do ilości punktów) przeznaczana na rzecz tej organizacji. Jedynie w zakresie punktów powierzonych do prowadzenia adwokatom i radcom prawnym 91% dotacji musi być przeznaczona na wynagrodzenia dla wykonawców. Powyższe oznacza, iż organizacja pozarządowa, która będzie ostatnim beneficjentem przedmiotowej dotacji sama decyduje o jej podziale. Za zasadnością powyższego stwierdzenia przemawia też to, iż przepisy ustawy nie dokonują innego podziału kwoty dotacji niż ten opisany w art. 20 ust. 1 i co istotniejsze nie dają takich kompetencji powiatom (miastom na prawach powiatu). Tym samym należy

¹⁴ W roku 2019 realizowano zadanie, którego wykonawcę wyłoniono w roku 2018; w 2020 roku realizowano zadanie, którego wykonawcę wyłoniono w roku 2019; natomiast w roku 2021 realizowano zadanie, którego wykonawcę wyłoniono w roku 2020.

¹⁵ Zadania polegające na świadczeniu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnych porad obywatelskich są zadaniami o charakterze całorocznym (patrz: art. 11 ust. 1 [*powiat powierza połowę punktów do prowadzenia adwokatom i radcom prawnym z przeznaczeniem na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, a połowę organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego, zwanej dalej „organizacją pozarządową”(...)*] i ust. 2 [*organizację pozarządową wylania się corocznie w otwartym konkursie ofert, (...)*] ustawy).

¹⁶ Patrz: pkt 3.2., pkt 4.2, pkt 5.2. i pkt 6.2. pisma z dnia 11 lipca 2023 r.

¹⁷ Patrz: pkt 3.3. i pkt 4.3. pisma z dnia 11 lipca 2023 r.

¹⁸ W wyjaśnieniach użyto sformułowania, cyt.: *Dzięki takim zapisom nie dochodzi do takich sytuacji, że np. koszt zatrudnienia księgowej jest wyższy niż koszt wynagrodzenia prawnika.*

wskazać, iż sformułowane w ogłoszeniach konkursowych z lat 2019 – 2020 ograniczenia co do procentowego udziału kosztów administracji i obsługi zadania w ogólnej kwocie dotacji były bezpodstawne.

Przyczyną powstania powyższej nieprawidłowości była niewłaściwa interpretacja przepisów ustawy przez pracownika Urzędu odpowiedzialnego za zredagowanie opisanych powyżej ogłoszeń konkursowych oraz brak należytego nadzoru ze strony osób, którym powierzono zweryfikowanie treści przedmiotowych ogłoszeń.

[dowód: akta kontroli str.: 128, 135, 384 – 385, 404 - 405]

W wyniku kontroli stwierdzono, iż ogłoszenia konkursowe z lat 2019 – 2021 jako obligatoryjne do złożenia wraz z ofertą wskazywały odpis z Krajowego Rejestru Sądowego oraz kopię decyzji o wpisaniu danej organizacji na listę, o której mowa w art. 11d ust. 1 ustawy. Z uzyskanych wyjaśnień¹⁹ wynikało, iż przyczyna funkcjonowania powyżej praktyki miała swoje źródło w ogólnie przyjętych i stosowanych przez Biuro Edukacji i Spraw Społecznych Urzędu zasadach stosowanych w przeprowadzanych przez przedmiotową komórkę organizacyjną otwartych konkursach ofert.

Przywołane wyjaśnienia nie mogą zostać przyjęte z następujących przyczyn. W zakresie odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego należy wskazać, iż dane, których żąda kontrolowana jednostka są udostępniane przez Centralną Informację Krajowego Rejestru Sądowego nieodpłatnie, za pośrednictwem ogólnodostępnych systemów teleinformatycznych, udostępnia aktualne i pełne informacje o podmiotach wpisanych do powyższego rejestru oraz umożliwia samodzielne wygenerowanie wydruku mającego moc dokumentu wydanego przez Centralną Informację²⁰. W zakresie kopii decyzji wojewody o wpisaniu na listę, o której mowa w art. 11d ust. 1 ustawy, należy wskazać, iż ust. 15 przedmiotowego przepisu obliguje wojewodę do tego aby prowadzoną listę udostępniał w Biuletynie Informacji Publicznej, gdzie jest dostępna dla wszystkich zainteresowanych²¹. Ponadto należy zaznaczyć, iż żądanie od organizacji pozarządowej wyłącznie przedstawienia kopii opisanej powyżej decyzji może skutkować tym, iż do konkursu zostanie dopuszczony podmiot, który został w ww. liście wykreślony. Zaznaczyć bowiem należy, iż decyzja o wpisaniu na powyższą listę i decyzja o skreśleniu z niej są to dwa odrębne akty administracyjne, wydawane w dwóch odrębnych i niezależnych postępowaniach²². Jedynie lista, o której mowa w art. 11d ust. 15 ustawy zawiera dane o organizacjach wpisanych oraz wykreślonych.

Podsumowując powyższy wywód organ kontroli stwierdza, iż żądanie przedstawienia przez organizacje uczestniczące w konkursach z roku 2019 i 2020 wymienionych na wstępie niniejszego akapitu dokumentów stanowiło w części zbyt daleko idący formalizm ponieważ dokumenty te, lub informacje z nich wynikające, kontrolowana jednostka mogła pozyskać we własnym zakresie.

Przyczyną powstania powyższej nieprawidłowości była niewłaściwa interpretacja przepisów ustawy przez pracownika Urzędu odpowiedzialnego za zredagowanie opisanych powyżej ogłoszeń konkursowych oraz brak należytego nadzoru ze strony osób, którym powierzono zweryfikowanie treści przedmiotowych ogłoszeń.

[dowód: akta kontroli str.: 127, 134, 143, 384 – 385, 404 - 406]

W części VIII.4. ogłoszenia konkursowego z 2022 roku kontrolowany organ zawarł wytyczne dotyczące zasad składania ofert za pomocą platformy ePUAP, co należy ocenić pozytywnie. W toku kontroli stwierdzono jednak, iż w konkursach z lat 2019 – 2021 ogłoszenia nie zawierały powyższego zapisu, a jedyną dopuszczalną formą składania ofert

¹⁹ Patrz: pkt 3.4., pkt 4.4. i pkt 5.3. pisma z dnia 11 lipca 2023 r.

²⁰ Zgodnie z art. 4 ust. 4a i ust. 4aa ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn. Dz. U. z 2026 r. poz. 685).

²¹ Wojewoda Dolnośląski udostępnia przedmiotową listę pod adresem: <https://bip.duw.pl/bip/rejestry-ewidencje-arc/wydzial-prawny-nadzoru/49,Wydzial-Prawny-Nadzoru-i-Kontroli.html>

²² Patrz: art. 11d ust. 6 i ust. 12 ustawy.

była tradycyjna forma pisemna (oferty składane osobiście lub wnoszone za pośrednictwem operatora pocztowego).

Mając na uwadze powyższe należy negatywnie ocenić brak możliwości wnoszenia w konkursach z lat 2019 - 2021 ofert za pośrednictwem platformy ePUAP. Należy zauważyć, iż komunikacja elektroniczna oraz stosowne narzędzia informatyczne, a zwłaszcza powyższa platforma, stanowią i będą stanowić coraz częstszą (jeśli nie podstawową) formę komunikacji społecznej, w tym także na płaszczyźnie organ administracji publicznej publiczny – klient urzędu (tj. osoba fizyczna, osoba prawna, fundacja, stowarzyszenie, przedsiębiorca itd.). Rozwój komunikacji elektronicznej oraz tzw. *społeczeństwa informacyjnego*, jest także jednym z elementów szeroko rozumianej polityki państwa oraz priorytetem UE. Nadto należy zauważyć, że przepisy prawa nie dają podstawy organizatorowi konkursu do stawiania tego rodzaju rygorystycznych ograniczeń potencjalnym oferentom.

Powyższa nieprawidłowość wynika z pominięcia dedykowanej kontaktom z administracją państwową platformy elektronicznej ePUAP, co jest niedopuszczalne. Odpowiadają za nią osoby opracowujące pod względem formalno-prawnym projekt ogłoszenia oraz ich bezpośredni przełożeni sprawujący nadzór.

[dowód: akta kontroli str.: 127, 134, 143, 151]

W toku kontroli stwierdzono, że otwarte konkursy ofert, zweryfikowane w jej toku, zostały rozstrzygnięte w ten sposób, iż w wyniku każdego z konkursów z lat 2019 – 2022 do obsługi wszystkich punktów na terenie Wałbrzycha zostało wyłonione Stowarzyszenie Niezależne Forum Doradczo-Szkoleniowe.

W konkursie z roku 2019 oferta ww. organizacji pozarządowej była jedyną, która wpłynęła. W konkursie z 2020 roku swoje oferty złożyły także: Fundacja „W Służbie Wsi” oraz Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Wsparcie, Informacja, Rozwój”. W konkursie z 2021 roku swoją ofertę złożyło także Stowarzyszenie „Sursum Corda”. W konkursie z 2022 roku wpłynęła również oferta Fundacji „Togatus Pro Bono”.

[dowód: akta kontroli str.: 8, 377 - 379]

Wszystkie z wyłonionych ofert złożono w przewidzianym do tego terminie. Wybrane aplikacje spełniały warunki formalne określone w art. 14 ust. 1 u.d.p.p.w. oraz do wszystkich z nich załączono dokumenty wskazane w treści ogłoszeń konkursowych z lat 2019 – 2022 jako obligatoryjne. Ponadto w wyniku kontroli stwierdzono, iż ww. organizacja pozarządowa była wpisana na listę, o której mowa w art. 11d ust. 1 ustawy.

Zgodnie z wymogami określonymi w ogłoszeniach konkursowych z lat 2019 – 2022 oferta i wymagane załączniki, jak również kserokopie załączników musiały być opieczetowane pieczętkami imiennymi i podpisane przez osoby uprawnione (zgodnie ze statutem) do reprezentowania danej organizacji pozarządowej, a w przypadku braku ww. pieczętek musiały być opatrzone czytelnymi podpisami oraz pieczętką nagłówkowa oferenta. Analiza dokumentacji ofertowej wyłonionej w powyższym okresie organizacji pozarządowej wykazała, iż załączone przez nią do składanych ofert odpisy z Krajowego Rejestru Sądowego nie spełniały opisanego na wstępie wymogu²³. W ocenie organu kontroli, mając na uwadze sformułowane w ogłoszeniach konkursowych z lat 2019 – 2022 wymogi formalne jakie musiały spełniać oferty, należy wskazać, iż wyłonione oferty ich nie spełniały. Pomimo tego autorzy ofert nie zostali wezwani do ich uzupełnienia²⁴.

Mając na uwadze powyższe należy wskazać, iż opisane zaniechanie w wezwaniu do uzupełnienia braków formalnych wyłonionych ofert doprowadziło do tego, iż konkursy w latach 2019 – 2022 wygrały aplikacje, które nie powinny zostać poddane ocenie

²³ Przykładem jego spełnienia jest oferta złożona z konkursie z 2020 roku przez Fundację „W Służbie Wsi” – odpis z Krajowego Rejestru Sądowego był stosownie opieczetowany.

²⁴ W zakresie obligatoryjnych załączników do oferty było to dopuszczalne.

merytorycznej. Przyczyną powstania powyższej nieprawidłowości była nie dość rzetelna analiza pod kątem formalnym składanych ofert przez pracownika Urzędu, któremu powierzono przedmiotowe zadanie.

[dowód: akta kontroli str.: 127, 134, 143, 151, 168 – 172, 188 – 193, 229 – 233, 249 – 253, 304 - 311]

Zgodnie z art. 14 ust. 1 pkt 6 u.d.p.p.w. jednym z obligatoryjnych elementów oferty jest deklaracja oferenta o odpłatnym lub nieodpłatnym zamiarze wykonywania zadania będącego przedmiotem konkursu. Analiza treści ofert wyłonionych w konkursach z lat 2019 - 2022 wykazała, iż w części VI formularza oferty, obejmującej m. in oświadczenie w powyższym przedmiocie, wpisano *Nie dotyczy*. W ocenie organu świadczy to o braku formalnym tak złożonej oferty, który powinien skutkować jej odrzuceniem. Zaznaczenia przy tym wymaga, iż oświadczenia zawarte w części VII formularza oferty, z uwagi na ich treść, nie mogą świadczyć o spełnieniu warunku wymaganego art. 14 ust. 1 pkt 6 u.d.p.p.w. Ponadto, mając na uwadze treść poszczególnych ogłoszeń konkursowych z okresu objętego kontrolą, należy wskazać, iż oferta obarczona tego rodzajem błędu formalnego (niepodlegającego uzupełnieniu) nie powinna być oceniana merytorycznie.

Przyczyną powstania powyższej nieprawidłowości był brak należytej uwagi przy dokonywaniu weryfikacji formalnej powyższej oferty przez wyznaczonego pracownika Urzędu.

[dowód: akta kontroli str.: 167, 228, 247 – 248, 298 – 299, 304 - 311]

W zakresie pozostałych niewyłonionych i odrzuconych z przyczyn formalnych ofert, należy wskazać co następuje.

W wyniku kontroli stwierdzono, iż oferta złożona na prowadzenie punktu nieodpłatnych porad obywatelskich przez Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Wsparcie Informacja Rozwój” złożona w konkursie z 2020 roku zawierała analogiczne błędy formalne co oferta Stowarzyszenia Niezależne Forum Doradczo-Szkoleniowe opisana powyżej. Oferta Stowarzyszenia „Sursum Corda” złożona w konkursie z 2021 roku nie zawierała błędów formalnych opisanych w protokole z posiedzenia komisji konkursowej z dnia 29 listopada 2021 r. analiza przedstawionej w toku kontroli dokumentacji konkursowej wykazała, iż w złożonej ofercie znajdowały się wymagane oświadczenia i wykreślenia. Tym samym aplikacja ta nie powinna być dorzucona, lecz podlega merytorycznej ocenie.

Przyczyną powstania powyższych nieprawidłowości była nierzetelna, z uwagi na treść poszczególnych ogłoszeń konkursowych, ocena spełnienia przez składane aplikacje wymogów formalnych. Odpowiedzialnym za powstanie ww. nieprawidłowości jest pracownik Urzędu, któremu powierzono powyższe zadanie.

[dowód: akta kontroli str.: 185, 188 – 193, 284, 306]

Konkludując należy wskazać, iż organizacja pozarządowa wybrana w otwartych konkurach ofert w latach 2019 – 2022 do prowadzenia części z punktów nieodpłatnego poradnictwa przypadających na Wałbrzych składała oferty, które nie powinny podlegać merytorycznemu rozpoznaniu, sama zaś organizacja nie powinna prowadzić powyższych punktów. Ponadto w konkursie z 2021 roku bezpodstawnie odrzucono jedną ofert. Powyższe ustalenia świadczą o nie dość wnikliwej i rzetelnej, z punktu widzenia wymogów opisanych w ogłoszeniach konkursowych oraz w przepisach powszechnie obowiązującego prawa, analizie otrzymywanych przez kontrolowaną jednostkę ofert.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono, iż rozstrzygnięcie wszystkich ww. konkursów oraz wybór organizacji pozarządowych, którym powierzono prowadzenie poszczególnych punktów udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej nastąpiło w terminach wskazanych w art. 11 ust. 12 pkt 1 ustawy, tj. odpowiednio w dniach 18 listopada 2019 r., 24 listopada 2020 r., 30 listopada 2021 r. oraz 30 listopada 2022 r.

Ogłoszenia te zawierały treść wymaganą art. 15 ust. 2h u.d.p.p.w. Niemniej jednak w wyniku kontroli²⁵ stwierdzono, iż publikacja ww. wyników nie była w pełni zgodna z art. 15 ust. 2j w zw. z art. 13 ust. 3 u.d.p.p.w. Wprawdzie powyższe informacje opublikowano na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu, niemniej jednak brak jest dowodów na to, iż opublikowano je także w miejscach wskazanych w art. 13 ust. 3 pkt 2 u.d.p.p.w. Z kolei publikacja wyników na stronie internetowej Urzędu nastąpiła tylko w stosunku do konkursu z 2022 roku.

Przyczyną powstania powyższej nieprawidłowości był brak należytego nadzoru ze strony pracowników urzędu odpowiedzialnych za realizację opisanego powyżej zadania. [dowód: akta kontroli str.: 300 – 303, 362 – 369, 385 – 386, 404 - 406]

Zgodnie z art. 11 ust. 7 ustawy umowa zawarta pomiędzy powiatem a organizacją pozarządową winna mieć formę pisemną i być zawarta niezwłocznie po rozstrzygnięciu ww. konkursów (art. 15 ust.4 oraz art. 16 ust. 2 u.d.p.p.w.), jak również zawierać elementy, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1, pkt 1a i pkt 3 – 6b ww. ustawy. W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, iż wszystkie z umów zawartych w latach 2019 – 2022 miały właściwą formę, a daty ich zawarcia nie budzą zastrzeżeń²⁶. Wszystkie ww. umowy uwzględniały dyspozycję art. 6 ust. 1 pkt 1, pkt 1a i pkt 3 – 4 i pkt 6²⁷ u.n.p.p.e.p.. Ponadto w zawartych umowach organizacjom pozarządowym powierzono też kwestie związane z prowadzeniem edukacji prawnej²⁸. [dowód: akta kontroli str.: 312 - 350]

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości w umowach zawartych przez powiat dzierżoniowski z organizacjami pozarządowymi.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 6a ustawy umowy zawarte pomiędzy kontrolowaną jednostką a organizacją pozarządową powinny regulować w szczególności m.in. sposób organizowania w punkcie spotkania z mediatorem, o którym mowa w art. 8 ust. 12 pkt 1 ustawy. W wyniku kontroli stwierdzono, że żadna z umów zawarta w latach 2019-2021, nie spełniała powyższego wymogu. W wyniku kontroli stwierdzono, iż zapis § 2 ust. 8 ww. umów nakłada na zleceniobiorcę (tj. na organizację pozarządową) ustalenie szczegółowych zasad organizowania spotkań z mediatorami. W samym zapisie umów zastrzeżono jedynie, iż czas jednego spotkania nie może przekroczyć połowy czasu trwania danego dyżuru, oraz że do spotkania mediacyjnego musi dojść maksymalnie 7 dnia od dnia zgłoszenia takiej potrzeby przez zainteresowaną osobę. Zapis ten należy ocenić negatywnie.

Przepis art. 6 ust. 2 pkt 6a w zw. z art. 11 ust. 7 ustawy nakazuje, aby umowa zawarta z organizacją pozarządową określała sposób organizowania w punkcie spotkania z mediatorem, a powyższy zwrot rozumieć należy jako *określony tryb postępowania, formę wykonywania czegoś*²⁹ oraz *planowanie i koordynowanie poszczególnych etapów jakiś działań*³⁰. Oznacza to tyle, iż bezpośrednio z umowy ma wynikać w jaki sposób zostanie zorganizowane spotkanie z mediatorem, nie zaś z zasad opracowanych przez jedną z jej stron³¹. W ocenie organu kontroli, opartej o zapisy poszczególnych umów, należy zdecydowanie podkreślić, że umowy z lat 2019-2021, nie zawierają jakichkolwiek zapisów związanych z określeniem sposobu organizacji spotkania z mediatorem. Powyższe oznacza, że żadna z

²⁵ Patrz: pkt 3.6., pkt 4.6., pot. 5.5. i pkt 6.4. pisma z dnia 11 lipca 2023 r.

²⁶ Umowy zawarto odpowiednio w dniach 19 grudnia 2019 r., 29 grudnia 2020 roku, 30 grudnia 2021 r. i 28 grudnia 2022 r.

²⁷ Wymogi opisane w art. 6 ust. 1 pkt 1, pkt 1a i pkt 3 – pkt 6 ustawy są wypełniane przez zapisy § 2 ust. 1, ust. 6, ust. 9, ust. 10 (pkt 2 w zakresie art. 6 ust. 2 pkt 5 ustawy), ust. 13 i ust. 16 poszczególnych umów.

²⁸ Patrz: art. 11 ust. 7 zd. drugie ustawy w zw. z § 1 ust. 2 umów z lat 2019 - 2022

²⁹ Definicja wyrazu *sposób* zawarta w Słowniku Języka Polskiego.

³⁰ Definicja wyrazu *organizować* zawartej w Słowniku Języka Polskiego.

³¹ Zaznaczyć należy, iż umowy z lat 2019 – 2021 nie zastrzegały, iż zasady te mają być w jakikolwiek sposób utrwalone i przekazane do wiadomości lub do zatwierdzenia Prezydentowi Wałbrzycha.

zawartych umów nie określała w jaki sposób (w powyżej wskazanym znaczeniu) będzie organizowane (również w powyżej wskazanym znaczeniu) spotkanie z osobą zainteresowaną przeprowadzeniem nieodpłatnej mediacji.

Powyższe nieprawidłowości wynikają z niewłaściwej interpretacji art. 6 ust. 2 pkt 6a ustawy i niepoprawnego sporządzenia umów. Odpowiadają za nie osoby opracowujące pod względem formalno-prawnym projekty tych umów oraz ich bezpośredni przełożeni sprawujący nadzór.

Pozytywnie należy natomiast ocenić w powyższym zakresie zapis § 2 ust. 8 umowy z 2022 roku, określa on bowiem procedurę organizowania spotkania z mediatorem.

[dowód: akta kontroli str.: 314, 323 – 324, 333 – 334, 344]

II. Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej.

W Wałbrzychu od 2021 roku funkcjonują, cztery punkty nieodpłatnego poradnictwa. Są one położone w następujących lokalizacjach oraz działają według poniższych harmonogramów:

Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej:

1. Punkt przy ul. Bolesława Limanowskiego 9 w Wałbrzychu.

Punkt czynny od poniedziałku do piątku w godz. od 9:00 do 13:00

2. Punkt przy placu Magistrackim 1 w Wałbrzychu.

Punkt czynny od poniedziałku do piątku w godzinach od 9:00 do 13:00

3. Punkt przy placu Magistrackim 1 w Wałbrzychu.

Punkt czynny od poniedziałku do piątku w godzinach od 13:00 do 17:00

Punkt nieodpłatnych porad obywatelskich:

Punkt przy ul. Ludwika Hirszfelda 4 w Wałbrzychu.

Punkt czynny:

- w poniedziałki w godzinach od 12:00 do 17

- od wtorku do piątku w godzinach od 12:00 do 16:00.

W latach 2019 – 2020 w Wałbrzychu funkcjonowało 5 punktów nieodpłatnego poradnictwa. Dwa z nich działały pod adresem przy ul. Mikołaja Kopernika 2, kolejne dwa pod adresem ul. Bolesława Limanowskiego 9 i jeden pod adresem ul. Ludwika Hirszfelda 4³².

Analizując miejsca ulokowania ww. punktów stwierdzono następujące zmiany w sposobie ich zorganizowania, w stosunku do stanu faktycznego stwierdzonego w czasie poprzedniej kontroli:

- pod adresem przy ul. Bolesława Limanowskiego działa jeden punkt zamiast dwóch;

- zlikwidowano punkty mieszczące się pod adresem: ul. Mikołaja Kopernika 2 powołując w ich miejsce dwa punkty działające pod adresem pl. Magistracki 1³³;

Sieć 4 punktów umiejscowiono w 3 lokalizacjach³⁴ położonych na Wałbrzychu. Należy pozytywnie ocenić sposób umiejscowienia na jego obszarze poszczególnych punktów pomocy, w szczególności mając na uwadze to, iż z uwagi na status prawny Wałbrzyska

³² Patrz: załącznik nr 1 do pisma z dnia 14 czerwca 2023 r.

³³ Nie jest to zmiana znacząca ponieważ po pierwsze pod obydwoma wskazanymi adresami mieszczą się filie Urzędu, a po drugie lokalizacje te sąsiadują ze sobą bezpośrednio.

³⁴ Jest to zgodnie z art. 8 ust. 10 zd. pierwsze ustawy.

(miasto na prawach powiatu) mogą one funkcjonować jedynie w lokalach, do których tytuł prawny posiada miasto, oraz ograniczoną liczbę zasobów lokalowych spełniających odpowiednie wymagania.

Punkt położony przy u. Bolesława Limanowskiego 9 oraz jeden z punktów położonych przy placu Magistrackim 1 są obsługiwane przez adwokatów i radców prawnych wskazanych przez właściwe samorządy zawodowe, natomiast pozostałe z ww. punktów zostały powierzone do prowadzenia organizacji pozarządowej wyłonionej w drodze otwartego konkursu ofert. W wyniku kontroli ustalono, iż harmonogram funkcjonowania wszystkich punktów jest zgodny z przepisem art. 8 ust. 3 ustawy. W toku czynności kontrolnych dokonano oględzin lokali położonych przy placu Magistrackim 1 oraz przy ul. Bolesława Limanowskiego 9, w których funkcjonują powyższe punkty. W wyniku powyższych czynności ustalono, iż w dniu oględzin (tj. 21 czerwca 2023 r.) stan faktyczny jednego lokalu nie był w pełni zgodny z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz. U. poz. 2492, dalej jako: rozporządzenie), tj. lokal położony przy placu Magistrackim 1 nie uwzględniał potrzeb osób niepełnosprawnych³⁵;
[dowód: akta kontroli str.: 7, 23 – 42, 376]

W trakcie prowadzenia czynności kontrolnych nieodpłatna pomoc, której formy określa ustawa, była świadczona w formie stacjonarnej.³⁶ W okresie poprzedzającym niniejszą kontrolę, mając na uwadze art. 28a ustawy oraz § 3 ust. 4 rozporządzenia, jak i wytyczne zawarte w piśmie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 marca 2020 r. (znak: DSF-XI.690.81.2020), punkty pracowały zarówno w trybie zdalnym, jak i stacjonarnym, o czym uprawnieni do uzyskania pomocy byli informowani³⁷.
[dowód: akta kontroli str.: 386, 407]

Jak wskazano powyżej, organizacjom pozarządowym kontrolowana jednostka powierzyła do prowadzenia 2 z 4 przypadających na jej rzecz punktów (zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy). W ramach powyższego zbioru po jednym punkcie przeznaczono na NPP i NPO (zgodnie z art. 11 ust. 1c ustawy). Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy osoba udzielająca nieodpłatnej pomocy prawnej, a od dnia 1 stycznia 2019 r. także świadcząca nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, ma obowiązek dokumentować każdy jego przypadek w karcie pomocy, której wzór został określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia. Od dnia 16 maja 2020 r. dokumentowanie pomocy, oraz przekazywanie kart i oświadczeń wskazanych w art. 4 ust. 2 ustawy odbywa się za pomocą systemu teleinformatycznego³⁸, o którym mowa w art. 7a ustawy (art. 7 ust. 1a i ust. 3 ustawy oraz § 8 ust. 8 rozporządzenia).

W wyniku kontroli stwierdzono, że opisane powyżej obowiązki są wykonywane prawidłowo.
[dowód: akta kontroli str.: 370 - 372]

Zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy i § 8 ust. 9 rozporządzenia kontrolowany organ ma obowiązek analizować opinie osób uprawnionych do otrzymania pomocy o jakości

³⁵ Patrz: § 3 ust. 2 rozporządzenia.

³⁶ Zgodnie z art. 28a ustawy w zw. z § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r. poz. 340).

³⁷ Patrz: pkt 7.1 pisma z dnia z dnia 11 lipca 2023 r. oraz informacje zamieszczone na Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu pod adresem: <https://bip.um.walbrzych.pl/arttykul/21/32994/komunikat-prezydenta-miasta-walbrzycha-w-sprawie-udzielania-nieodplatnych-porad-prawnych>

³⁸ Dokumentowanie kart pomocy przy użyciu systemu teleinformatycznego odbywało się już od roku 2019. Z dniem 16 maja 2020 r. odpowiedni przepisy ustawy (art. 7 ust. 3 pkt 1) zmieniono w ten sposób, że w zakresie dokumentacji kart pomocy nakazuje on czynić to przy pomocy systemu teleinformatycznego (art. 29 pkt 3 lit. c ustawy zmieniającej).

udzielanych im usług, mając na względzie potrzebę wprowadzenia usprawnień oraz podniesienia jakości nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. W tym celu należy co najmniej raz w miesiącu odbierać części B karty pomocy zgromadzone w urnie, która powinna znajdować się w każdym z punktów. Zgromadzone w ten sposób opinie, przekazane na formularzach wraz z opiniami przekazanymi elektronicznie, listownie oraz telefonicznie, stanowią podstawę przeprowadzenia analizy, o której mowa powyżej. Z uzyskanych wyjaśnień wynika, iż były podejmowane działania mające na celu realizację otrzymanych uwag³⁹. W kwestii obowiązków, o których mowa w § 9 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia w toku kontroli ustalono⁴⁰, iż z uwagi na treść przedmiotowych przepisów⁴¹ oraz treść otrzymywanych w części B kart pomocy opinii, nie było potrzeby ich przekazywania organom samorządów zawodowych adwokatów i radców prawnych oraz organizacjom pozarządowym.
[dowód: akta kontroli str.: 386, 407 - 408]

Ponadto w toku kontroli uzyskano wyjaśnienia, iż Prezydent Wałbrzycha wykonywał kontrole, o których mowa w art. 11 ust. 8 ustawy⁴². Niemniej jednak z zestawienia, sporządzonego wg wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do wezwania z dnia 22 czerwca 2023 r. wynika, iż w okresie objętym kontrolą pracownicy Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu nie przeprowadzili żadnej kontroli w rozumieniu ww. przepisu ustawy⁴³. Z ww. zestawienia wynika, iż działania pracowników kontrolowanej jednostki nie były kontrolami, lecz działaniami mającymi na celu doraźne zweryfikowanie poprawności działania poszczególnych punktów, a ich efekty obrazowały sporządzane przez nich sprawozdania. Należy przy tym zaznaczyć, iż opisana powyżej omyłka nie ma znaczenia dla prawidłowości wykonywania zadania objętego niniejszą kontrolą. Ponadto fakt podejmowania przez pracowników Urzędu doraźnych (i częstych) działań sprawdzających wobec wykonawców obsługujących punkty prowadzone przez organizacje pozarządowe należy ocenić pozytywnie.
[dowód: akta kontroli str.: 388, 392, 415]

W wyniku kontroli stwierdzono, iż oświadczenia, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy są przechowywane w sposób opisany w ust. 3 ww. przepisu. Ponadto w okresie objętym kontrolą nie stwierdzono przypadków udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej osobom fizycznym prowadzącym działalność gospodarczą⁴⁴.

³⁹ Patrz: pkt 7.2. pisma z dnia 11 lipca 2023 r.

⁴⁰ Patrz: pkt 7.4. pisma z dnia 11 lipca 2023 r.

⁴¹ 1. *Starosta co najmniej raz w miesiącu przekazuje dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, które mogą mieć wpływ na sposób wykonania przez właściwą okręgową radę adwokacką albo właściwą radę okręgowej izby radców prawnych zobowiązania, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy.*

2. *Starosta co najmniej raz w miesiącu przekazuje właściwej organizacji pozarządowej zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym poradnictwie obywatelskim, które mogą mieć wpływ na sposób realizacji przez organizację standardów obsługi oraz sprawowanie wewnętrznego systemu kontroli jakości nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego z uwzględnieniem treści dokumentu dołączonego do wniosku o wpis na listę, o którym mowa w art. 11d ust. 8 pkt 4 ustawy.*

⁴² Patrz: załącznik nr 2 do pisma z dnia 11 lipca 2023 r.

⁴³ Przepis art. 11 ust. 8 ustawy stanowi, iż kontrola wykonywania umowy jaką zawarła z powiatem organizacja pozarządowa w wyniku otwartego konkursu ofert, odbywa się na zasadach określonych w przepisach u.d.p.p.w. (w rozdziale 4 tej ustawy obejmującym przepisy od art. 28 do art. 34 – przyp. organu kontroli). Zgodnie z § 16 ust. 1 i § 22 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie przeprowadzania kontroli organizacji pożytku publicznego (Dz. U. poz. 2054), wydanym na podstawie art. 33b u.d.p.p.w., ustalenia kontroli (niezależnie od trybu jej przeprowadzenia) ujmują się w protokole kontroli. Z zestawienia stanowiącego załącznik nr do 2 do wezwania z dnia 19 stycznia 2023 r. wynika, iż w okresie objętym niniejszym postępowaniem nie sporządzono żadnego protokołu kontroli.

⁴⁴ Patrz: pkt 7.5. i pkt 7.6. pisma z dnia 11 lipca 2023 r.

Terminowość przekazywania ww. oświadczeń w zdecydowanej większości osób obsługujących poszczególne punkty również nie budzi zastrzeżeń. Zgodnie z art. 7 ust. 3 pkt 2 ustawy oświadczenia, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy, należy przekazać do 10 dnia następnego miesiąca. Z zestawienia, sporządzonego wg wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do wezwania z dnia 22 czerwca 2023 r. wynika, iż oświadczenia po terminie przekazali:

☞ w 2019 roku:

T. K. (dokumenty za styczeń 2019 roku złożono 22 lutego 2019 r., dokumenty za marzec 2019 roku złożono 11 kwietnia 2019 r., dokumenty za kwiecień 2019 roku złożono 13 maja 2019 r., dokumenty za maj 2019 rok złożono 11 czerwca 2019 r., dokumenty za czerwiec 2019 roku złożono 12 lipca 2019 r., dokumenty za lipiec 2019 roku złożono 11 września 2019 r., dokumenty za grudzień 2019 roku złożono 13 stycznia 2020 roku), M. M. (dokumenty za maj 2019 roku złożono w dniu 11 czerwca 2019 r.), Ł. Z. (dokumenty za grudzień 2019 roku złożono 14 stycznia 2020 r.) i U. K. (dokumenty za marzec 2019 roku złożono 11 kwietnia 2019 r., dokumenty za czerwiec 2019 roku złożono 11 lipca 2019 roku);

☞ w 2020 roku:

P. J. (dokumenty za czerwiec 2020 roku złożono 14 lipca 2020 r., dokumenty za grudzień 2020 roku złożono 15 stycznia 2021 r.), M. M. (dokumenty za czerwiec 2020 roku złożono 14 lipca 2020 r., dokumenty za grudzień 2020 roku złożono 15 stycznia 2021 r.), T. K. (dokumenty za wrzesień 2020 roku złożono 13 października 2020 r.⁴⁵), A. P. (dokumenty za czerwiec 2020 roku złożono 11 lipca 2020 r., dokumenty za grudzień 2020 roku złożono 21 stycznia 2021 r.), M. M. (dokumenty za lipiec 2020 roku złożono 13 sierpnia 2020 r.), Ł. Z. (dokumenty za grudzień 2020 roku złożono 12 stycznia 2021 r.⁴⁶) i A. S. (dokumenty za wrzesień 2020 roku złożono 14 października 2020 r.);

☞ w 2021 roku:

Ł. Z. (dokumenty za marzec 2021 roku złożono 13 kwietnia 2021 r., dokumenty za kwiecień 2021 roku złożono 11 maja 2021 r. a dokumenty za grudzień 2021 r. w dniu 14 stycznia 2022 r.), A. Ł. (dokumenty za wrzesień 2021 roku złożono 18 października 2021 r., dokumenty za październik 2021 roku złożono 12 listopada 2021 r. a dokumenty za listopad 2021 r. w dniu 13 grudnia 2022 r.), M. M. (dokumenty za sierpień 2021 roku złożono 12 września 2021 r.), M. O. – P. (dokumenty za maj 2021 roku złożono 14 czerwca 2021 r.) i P. Ś. (dokumenty za kwiecień 2021 roku złożono 12 maja 2021 roku);

☞ w 2022 roku:

A. S. (dokumenty za kwiecień 2022 roku złożono 11 maja 2022 r.), M. S. (dokumenty za dokumenty za październik 2022 roku złożono 17 listopada 2022 r.) i P. G. (dokumenty za dokumenty za październik 2022 roku złożono 14 listopada 2022 r.)

Wprawdzie powyższe świadczy o naruszeniu powszechnie obowiązującego przepisu prawa (tj. art. 7 ust. 3 pkt 2 ustawy), niemniej jednak są to uchybienia o charakterze formalnym, które nie wpływają w znaczący sposób na prawidłowość wykonywania zadania będącego przedmiotem kontroli.

[dowód: akta kontroli str.: 387, 389 – 391, 410 - 414]

Zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy starosta odpowiada za upowszechnianie wiedzy o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wśród mieszkańców powiatu (szczegóły zawarto w art. 8 ust. 4 – ust. 8 ustawy). Ponadto, zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy wynika dla kontrolowanej jednostki

⁴⁵ Dzień 10 października 2020 r. wypadł w dzień wolny, niemniej jednak pierwszym dniem roboczym po nim był dzień 12 października 2020 r.

⁴⁶ Dzień 10 stycznia 2021 r. wypadł w dzień wolny od pracy niemniej jednak pierwszy dzień roboczy przy nim wypadł w dniu 11 stycznia 2021 r.

obowiązek opracowania listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa, obejmującej nieodpłatne porady prawne, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie oraz pozostałe rodzaje poradnictwa. Zawartość tej listy jest też determinowana m. in. art. 8a ust. 2 i ust. 3 ww. ustawy, natomiast sposób jej publikacji wynika z ust. 4 ww. przepisu. W wyniku kontroli stwierdzono, iż działania kontrolowanej jednostki objęły publikacje informacji o funkcjonowaniu poszczególnych punktów na stronie internetowej Urzędu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej⁴⁷, jak również szereg innych działań wpisujących się w dyspozycję ww. przepisów⁴⁸. Wszystkie ww. działania należy ocenić pozytywnie.
[dowód: akta kontroli str.: 386, 407, 351 - 358]

Na podstawie ustaleń kontroli, w celu dalszego usprawnienia realizacji kontrolowanego zadania należy:

1. Redagować ogłoszenia konkursowe w taki sposób, aby były one zgodne z przepisami ustawy oraz u.d.p.p.w., w tym nie zawierały ograniczeń ani nakazów, które nie wynikają z powszechnie obowiązujących przepisów prawa.
2. Rzetelnie weryfikować złożone przez organizacje pozarządowe oferty konkursowe, w szczególności pod kątem spełnienia przez nie wymogów określonych w ogłoszeniu konkursowym, a gdy ogłoszenie to dopuszcza wzywać do ich uzupełnienia.
3. Otwarte konkursy ofert oraz ich wyniki ogłaszać zgodnie z wytycznymi zawartymi w przepisach u.d.p.p.w.
4. Redagować umowy zawierane z organizacjami pozarządowymi w taki sposób, aby zawierały one wszystkie wymagane informacje.
5. Cyklicznie przypominać wykonawcom z poszczególnych punktów o konieczności terminowego przesyłania dokumentów wskazanych w ustawie.

Proszę o poinformowanie o sposobie wykonania powyższych zaleceń lub o przyczynach ich niewykonania, w terminie **do 3 listopada 2023 r.** (art. 49 ustawy o kontroli w administracji rządowej).

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

/-/

Jarosław Obremski

⁴⁷ <https://um.walbrzych.pl/pl/page/nieodplatna-pomoc-prawna>,
<https://bip.um.walbrzych.pl/artykul/21/25982/informacja-dot-punktow-nieodplatnej-pomocy-prawnej-dla-mieszkancow-walbrzycha>,
<https://bip.um.walbrzych.pl/artykul/21/20510/nieodplatna-pomoc-prawna>,
<https://bip.um.walbrzych.pl/artykul/21/31100/lista-jednostek-nieodplatnego-poradnictwa-dla-mieszkancow-walbrzycha>,
<https://bip.um.walbrzych.pl/artykul/21/33782/nieodplatna-pomoc-prawna-i-nieodplatne-poradnictwo-obywatelskie-na-terenie-walbrzycha-w-2021-roku>,
<https://bip.um.walbrzych.pl/artykul/21/33564/lista-jednostek-nieodplatnego-poradnictwa-dla-mieszkancow-walbrzycha-w-2021-r>,
<https://bip.um.walbrzych.pl/artykul/21/39761/nieodplatna-pomoc-prawna-zasady-korzystania-w-2023-r>.

⁴⁸ Patrz: pkt 7.3. pisma z dnia 11 lipca 2023 r. stosownych informacji na ich stronach internetowych, poprzez zamieszczenie informacji na portalach społecznościowych.